

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XVIII. De Charitate, prout obligante ad correctionem &
denuntiationem fraternam

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

7. Ad eleemosynam spectant omnia vestire nudos, colligere hospites, redimere captivos, invisere infirmos, pascere esurientes, sitientes potare, sepelire mortuos.

CASUS XVIII.

De charitate, prout obligante ad correctionem, & denuntiationem fraternam.

Sabinus Religiosus petit à Confessario 1. *Quid sit correctio fraterna*; 2. *An obliget*; 3. *Quid si proximus sit in periculo peccandi solum venialiter vel ex ignorantia*; 4. *Vel sit sola suspicio peccati*; 5. *Aut exigua spes fructus*. 6.-7. *Quis modus corrigendi vel deferendi ad Superiorem*; 8. *Quid si delictum sit occultum*. 9. *An excuset verecundia*. 10. *Quid si ipsemet sis mala vita*. 11. *An meretrix vel infideles corrigendi*. Pro resolut.

1. QUÆR. I. Quid sit fraterna correctio?

R. Est monitio charitativa & conveniens, quâ conamur proximum revocare à periculo peccandi; dicitur 1. *Monitio charitativa*, quæ fiat ex charitate, & misericordia, non verò ex odio, ira vel vindicta. Dicitur 2. *Conveniens*, id est talis, ex qua prudenter possit sperari fructus, ut latius infra explicabitur, sive illa fiat verbo, scripto, vel facto. Dicitur 3. *A periculo peccandi*, nam peccatum præteritum plenè emendatum, hoc est, non amplius conjunctum cum periculo relabendi, vel cum scandalo, aut cum nimia penitentia dilatione, non cadit sub præcepto correctionis fraternæ;

quia cessat ejus finis, qui est emendatio.

QUÆR. II. Quid circa præceptum correctionis fraternæ?

R. 1. Certum est dari tale præceptum; *Corripe amicum-corripe proximum*. Eccl 19. Et lex charitatis in Deum & proximum obligat, ut impediamus maximum Dei & proximi malum, cum per illud Deus plurimum offendatur, & proximus mortem animæ incurrat, ergo. Et quamvis proximus non sit in necessitate peccandi, cum peccet liberè, est tamen in magnâ miseriâ & periculo peccandi, vel difficilius resurgendi, nisi tuâ correctione eum adjuves.

R. 2. Ut præceptum correctionis obliget, requiruntur sequentia 1. Peccatum proximi mortale, vel veniale; mortale teneris impedire sub mortali, veniale sub veniali, nisi sis Superior vel pater-familias, & advertas venialia proximè disponere ad mortale, vel grave dænum inferre disciplinæ, aut rei domesticæ; idem dicendum de peccatis committendis ex ignorantia, vel enim fiunt ex ignoratiâ vincibili, & tunc sunt peccata formalia, & patet ea cadere sub præcepto correctionis fraternæ; vel fiunt ex ignorantia invincibili, & tunc

reve-

reuerentia legis, contra quam fiunt, videtur exigere ut impediatur saltem tunc, quando facillimè possunt absque alterius rubore & displicentia. 2. Notitia quasi certa peccati, nam in dubio, suspitione, vel rumore incerto non tenentis proximum monere, imò nec expedit ob periculum tricarum, nisi credas proximum non agere laturum, neque privati est in vitam aliorum inquirere, hoc enim ad Superiorem spectat, qui tamen spontaneis delatoribus non facillè credat, neque in particularem inquirat, nisi peccatum dubium cedat in periculum communitatis. vel tertii, & alia signa adsint. 3. Requiritur saltem probabilis spes fructus seu emendationis, hic est enim finis correctionis; dico *probabilis*, nam si requireretur spes certa, vix unquam obligaret præceptum correctionis, cum proximus liberè possit in peccato perleuare: si spes fructus sit dubia & nullum inde malum timeatur, adhuc erit obligatio corrigendi; si verò majus sit periculum novi peccati, vindictæ, odii, vel contemptus, correctio locum non habet, juxta illud Prov. 9. *Noli arguere derisorem ne oderit te*; Excipe Superiores, qui ex officio tenentur corrigere subditos, non tantum ex charitate ad ipsorum bonum, sed etiam ex justitiâ ad bonum commune, ne alii pervertantur, aut scandalizentur, etsi correctio ipsi correpto fortè obsit, *S. Th. 2. 2. q. 7. a. 7.* 4. Requiritur, ut correctio fieri possit sine tuo vel tuorum gravi damno, aut incommodo, si una harum conditionum absit, non obligat præceptum charitatis fraternæ.

QUÆR. III. An & qualiter liceat peccatû proximi denuntiare Superiori?
R. Denunciatio alia est *judicialis*, quæ fit Superiori in ordine ad vindictam publicam; alia *charitativa seu evangelica*, quæ fit in ordine ad avertendum spirituale damnum proximi: si delictum sit occultum, & tu solus illud efficaciter, & sine damno proprio corrigere possis, non potes sine detractioe illud manifestare alteri, vel etiam Superiori. *D. Th. 2. 2. q. 33. a. 8.* Si verò solus efficaciter corrigere non possis, adhibe unum vel duos, si ita sit necessarium, & quidem eos quibus crimen jam notum est, vel alios, si tales non habes; si nec sic proficias, dic Superiori, ecce modum & regulam correctionis fraternæ, quam nobis præcipit Christus Dominus Matt. 18. *Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripue cum inter te & ipsum solum.... Si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos; quod si non audierit eos, dic Ecclesia.* Ratio est, quia non licet infamare proximum absque rationabili & justâ causâ, sed si possis proximum tuum emendare per te solum, vel manifestando delictum uni, non est justa causa illud manifestandi pluribus, ergo. *Dixi 1.* Si delictum occultum; nam si sit publicum, notorium, scandalosum, tunc proximus publicè corrigi, vel immediatè ad Superiorem deferri potest juxta illud 1. ad Tim. 2. *Peccantes coram omnibus argue, ut & ceteri timorem habeant.* *Dixi 2.* Si solus efficaciter corrigere possis; nam si secreta monitio minus prosit, vel non satis removeat pericula, & occasiones

peccandi, tunc etiam occulta debent Superiori denunciari, ut iis cum effectu occurrere possit, præsertim si peccata cedant in damnum Reip. vel innocentis, ut conspiratio, hæresis, proditio, suffragatio, ita tamen ut occulta, nisi id bonum commune exigat, non denuncientur Superiori tanquam iudici ad punitionem publicam, sed ut personæ privatae & pio patri, qui peccantes efficacius corrigere possit. *Excipe*, nisi quis ex statuto suæ religionis consentiat, ut etiam in criminibus occultis immediatè Superiori denunciari valeat, ut PP. Soc. JESU, & Recollectæ quoad delicta in itinere à suo socio commissa, teste *Spor. t. 3. in decal. c. 6. num. 105.*

8. *Sed quid*, si quis in occulto sit graviter læsus, vel virgo violenter oppressa, an malefactorem possit denunciare iudici? *R.* Cum *Lugo de just. disp. 37. n. 76.* Si crimen probare possit, licitè malefactorem denunciat etiam ad vindictam publicam; nam famæ privatae præponderat bonum commune, contra quod esset, si scelerati homines scirent se posse impunè peccare absque metu pœnæ, quamdiu eorum delicta non essent divulgata: Imò *Tamb. in decal. L. 9. c. 2. §. 4.* non improbabiler dicit etiam occultissima crimina iudici deferri posse ab ipso læso, vel ejus propinquis, ut patre, fratre &c. secluso tamen odio, & desiderio injustæ vindictæ. Rationem dat, quia ad bonum commune spectat iudicem scire crimina, etiam occultissima, ut saltem generaliter possit inquirere & malefactori clam intendere, mediaque necessaria adhibere in futurum, & impunitas

occulti criminis ansam daret criminosis liberius peccandi, foretque nimis durum injuriato, si ante delationem ipse cogeret in testes & probationem necessariam inquirere. Adde, quod ex sententia *D. Th.* liceat occultum crimen revelare amico pro habendo solatio, cur non iudici pro bono communi & habendo majori solatio, & eventuali satisfactione, si successu temporis crimen forte probaretur? Ex dictis

Deduces seqq. 1. Non cadit in privatum in vitam aliorum inquirere, ut sup. dixi, nisi esset vehemens suspicio de crimine Reip. vel aliis nocivo, & inquisitio per Superiorem fieri non posset. 2. Qui grave peccatum alterius, dum sine gravi incommodo potest, non impedit, peccat mortaliter, neque excusat verecundia, pusillanimitas, aut timor levis offensæ, vel reciproce correctionis, sæpe tamen contingit ut tam stricta obligatio non apprehendatur, aut quis iudicet se hinc & nunc esse minus idoneum, tunc omissio correctionis erit tantum venialis, *S. Th. a. 2. ad 3.* 3. Non omnes æqualiter sunt corrigendi; subditus quandoque asperius est increpandus, quandoque mansuetè hortandus, prout ei fuerit in Domino utilius, æqualis amicè commonendus, Superior humiliter rogandus juxta illud 1. ad Tim. 5. *Seniorem ne increpaveris, sed obsecra ut Patrem.* 4. Si proximus sit in periculo damnationis, nisi eum ad penitentiam inducas, si ob peccata propria non potes eum fructuosè monere, teneris te emendare, vel saltem periclitanti significare propositum emendandi, qui enim tenetur

9.

10.

netur ad finem, tenetur ad media non nimis difficilia. 3. Non teneris cum gravi infamia adire meretricem, vel cum periculo vitæ infideles, ut eos convertas, quamvis fortè aliàs in peccato sint morituri; *Ratio* est, quia tales, vel sunt tantum in gravi necessitate spirituali, in quâ cum tanto incommodo privatus succurre non tenetur, vel

saltem spes conversionis est omnino incerta, vel prudenter creduntur per alios fore convertendi; imò nec Pastor videtur obligatus cum infamia adire personam suspectam, hoc enim foret scandalosum, & Parochus redderetur suspectus, contemptibilis, & impotens apud alios fructificare.

C A S U S XIX.

De charitate, prout prohibente scandalum.

Taborius in examine Synodali interrogatur 1. *Quid sit scandalum, activum, passivum.* 2. *Directum, indirectum.* 3. *Quale sit peccatum.* 4. *An attrahat malitiam peccati ad quod inducit.* 5. *Quid de loquente verba turpia coram multitudine, vel pingente obscena.* 6. *Componente, exhibente, spectante turpes comedias.* 7. *An circumstantia sollicitationis in confessione exprimenda.* 8. *An parato ad majus malum liceat suadere minus.* 9. *Quid in materia justitiæ.* 10. *An liceat offerre occasionem peccandi, ut deprehensus emenderetur.* 11. *Vel tentare ad peccatum.* 12. *An liceat inebriare ad impediendum gravius delictum.* 13. *An inducere ad veniale.* Pro resol.

I. QUÆR. I. Quid & quotuplex sit scandalum?

R. 1. Scandalum aliud est activum, aliud passivum. *Activum* est dictum vel factum, actio, vel ommissio minus recta præbens proximo occasionem peccati *D. Th. 2. 2. q. 43. a. 1.* Dicitur 1. *Actio vel ommissio minus recta*: id est, quæ vel in se sit mala, vel saltem habeat speciem mali. Dicitur 2. *Præbens occasionem peccandi*, id est liberiùs vivendi, virtutem aut statum religiosum

contemnendi, de aliis temerè judicandi vel detrahendi &c. nam si des tantum occasionem admirandi, suspicandi de te malè, sed non temerè sentiendi, propterea præcisè non committis scandalum, quia hæc sine peccato fieri possunt. *Scandalum passivum* est ipsum peccatum proximi, quod si oriatur ex occasione ab alio subministratâ, dicitur *datum seu passivum*; si oriatur ex sola peccantis malitia, dicitur *acceptum*, & *Pharisaicum*, à Phariseis, qui ex optimis Christi actionibus fumebant occasionem peccandi eumque persequendi.

R. 2. Scandalum activum subdividitur in directum, & indirectum: *directum* est actio vel ommissio, quâ quis ex proposito, jussu, suasu, sollicitatione vel exemplo intendit aliquem ducere in peccatum, idque vel formaliter intendendo ipsam ruinam spiritualem proximi, vel offensam Dei, quod propriè est dæmonum, & rarum in hominibus, nisi omnino pessimis, vel tantum materialiter intendendo ipsam actionem peccaminosam v. g. furtum, fornicationem ut sibi utilem vel delectabilem; *scandalum indirectum* est,

O 3 quando